

شان شایان اورشلیم

گزارشی از مقاله

دیدگاه اسلام درباره اهمیت اورشلیم «تألیف دکتر سید حسین نصر»

حجت‌الله جوانی

واقعیت باطنی اورشلیم و مکه به عنوان اولین و دومین قبله یکی است و اختلاف موقعیت جغرافیایی به معنای افتراق این دو نیست. سر تعلق مسلمانان به اورشلیم نیز همین معناست.

همچنین معراج و رابطه آن با اورشلیم و ارائه تفسیری باطنی و عرفانی از آن مورد توجه نویسندگان واقع شده است. معراج پیامبر به آسمان از مسجد الصخره صورت گرفته است. مؤلف این مسجد را نماد کیهان‌شناسی سنتی اسلامی توصیف می‌کند: گنبد آن نماد بهشت و هشت قاعده آن نماد عرش الهی است که توسط هشت فرشته حمل می‌شود. معراج نمونه کامل درک معنوی در اسلام است. پیامبر در معراج به اسرارالصله پی برد. صلاه معراج مسلمان تلقی شده و عرفای مسلمان هم به معراج پرداخته و درخصوص آن آثاری فراهم آورده‌اند. بنابراین، حیات روحانی در اسلام به‌طور ظریفی با اهمیت معنوی و باطنی اورشلیم محل شروع سفر معنوی پیامبر، پیوند خورده است. همچنین معراج مایه پیوند باطنی و واقعی بین مکه و اورشلیم شد. پیامبر در معراج به ملاقات و رؤیت انبیا سلف نایل شد. در دیدگاه اسلام، انبیا ابراهیمی شخصیت‌های مهمی تلقی شده و جایگاه والایی در اندیشه اسلامی به آنان اختصاص یافته است. به واسطه این پیوند روحانی و آسمانی بین خانواده انبیا ابراهیمی است که مسلمانان در تمام تاریخ خود، به استثنای موارد نادر و غم‌انگیز، با پیروان آیین یهود و مسیحیت به مدارا رفتار کرده، حقوق مذهبی و پرستشگاه‌های آنان را مورد احترام قرار داده‌اند.

در خانمه، نویسنده اورشلیم را نماد هم‌نوازی بین ادیان ابراهیمی دانسته است و بر آن است که گرچه کشاکش‌های کنونی بر اورشلیم تحمیل شده، در نهایت، واقعیت روحانی اورشلیم تحقق خواهد یافت و اورشلیم همچنان نزد مسلمانان به عنوان مظهر حوادث مهم دینی باقی می‌ماند. هر چند اکثریت مسلمانان قادر به زیارت این شهر مقدس نیستند، اندیشه آنان در گرو اورشلیم است. هرگاه که به نیایش برخیزند با واقعیت علوی آن در رابطه‌اند. در هر جا و هر زمان که روی به قبله کنند یا به رستخیز و معراج بیندیشند، بدون تردید اورشلیم در ذهن آنها نغای می‌شود.

یادداشتها:

1. Seyyed Hossein Nasr, «The Spiritual Significance of Jerusalem - The Islamic Vision»
دکتر نصر این مقاله را در کنفرانس Jerusalem Mistica، در شهر کاراکاس ونزوئلا به سال ۱۹۹۶ ارائه کرد.
آدرس کتاب‌شناختی مقاله به شرح زیر است:
The Islamic Quarterly, Vol, XLII, No 1, 1998, pp. 233-242.

را چنین برمی‌شمرد: یکم، اورشلیم قبله نخست مسلمانان یا قبله‌الاولی است. سپس نگارنده درخصوص مسجد ثوقبلتین و حضور معنوی اورشلیم در نمازهای یومیه مسلمانان سخن می‌گوید. دوم، معراج پیامبر به حضور خداوند در اورشلیم رخ داده. اهمیت این حادثه و پیوند بین مکه و اورشلیم رابطه اورشلیم با معراج پیامبر و این تعبیر که صلات معراج مؤمن است، بیانگر رابطه معنوی معراج و نمازهای یومیه است و موجب برجستگی جایگاه اورشلیم نزد مسلمانان شده است. سوم، اورشلیم در تعالیم آخرت‌شناسانه و مسائل آخرالزمان اسلام نیز جایگاهی مهم دارد. مطابق عقاید اسلامی، اورشلیم محل ظهور مجدد مسیح، آمدن مخالف او یعنی دجال، دمیده شدن ناقور، رستخیز مردگان و انجام قضاوت نهایی است. مسیحیان و یهودیان در غرب نباید اهمیت عنصر آخرت‌شناختی جایگاه اورشلیم در دیدگاه مسلمانان را نادیده انگازند. اما درواقع بسیاری از غربیان نسبت به مطالب فوق بی‌اطلاع هستند.

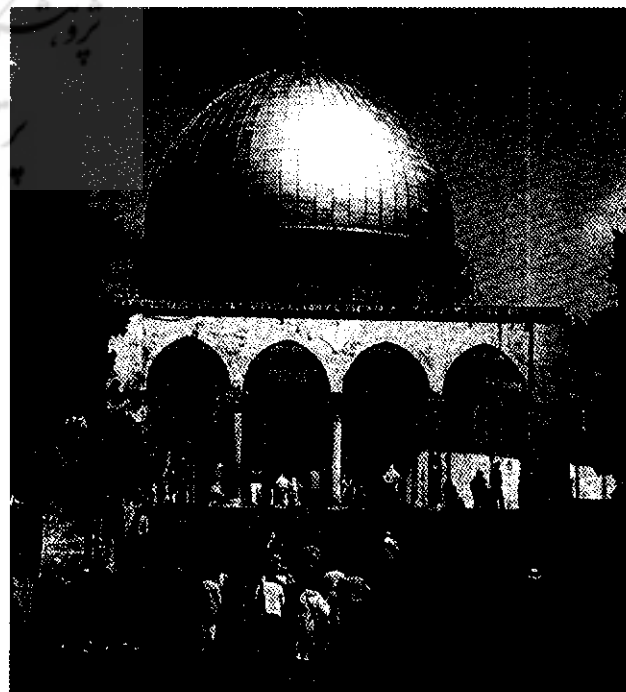
پیوند حقایق سه‌گانه فوق درخصوص اورشلیم یعنی قبله نخست مسلمانان، محل معراج پیامبر و جایگاه آخرت باعث شده مسلمانان اورشلیم را حریم مقدس بدانند و آن را بیت‌المقدس بخوانند و زیارت آنجا را ضروری تلقی کنند. یهودیان و مسیحیان و مسلمانان دارای وجوه اشتراک در تمایل به زیارت اورشلیم هستند. حج مهم‌ترین زیارت واجب مسلمانان است. قرنهای متمادی هرگاه مسلمانان به حج می‌رفتند زیارت اورشلیم، به عنوان سومین شهر مقدس پس از مکه و مدینه، را بر خود فرض می‌دانستند. همچنین کتابهای زیادی نیز درباره زیارت اورشلیم تألیف شده است.

نویسنده در ادامه مقاله به تفسیر و توضیح اهمیت عرفانی و باطنی اورشلیم می‌پردازد. وی با رجوع مجدد به دلایل سه‌گانه فوق، تفسیری باطنی از پیوند اسلام و اورشلیم ارائه می‌کند و با یادآوری مفهوم قبله و جایگاه معنوی آن، از اورشلیم به مثابه قبله ادیان ابراهیمی یاد می‌کند؛ جایی که این سه دین با هم تلاقی می‌کنند. اورشلیم قبله توحیدگرایی خانواده ادیان ابراهیمی است. مکه نیز به فرمان خداوند از آن جدا شد و در آخرالزمان این دو قبله مجدداً یکی خواهند شد. از نظر اسلام

جایگاه اورشلیم و اهمیت آن در جهان اسلام موضوعی است که دکتر سید حسین نصر در مقاله خویش با عنوان «دیدگاه اسلام درباره اهمیت معنوی اورشلیم»^۱ به آن پرداخته است.

مؤلف در ابتدا از اهمیت اورشلیم و نقش آن در ایجاد صلح بین ادیان ابراهیمی و تأثیر آن بر مناسبات پیروان این ادیان سخن می‌گوید. وی به ضرورت بررسی دیدگاه اسلام درخصوص اورشلیم تأکید می‌کند. به عقیده نویسنده، اورشلیم شهری دارای هویت‌های مختلف و متعلق به ادیان ابراهیمی است و هیچ دینی نمی‌تواند به بهانه وجود مظاهر و تجلیات دینی خود در آن، حضور ادیان دیگر را نادیده انگازد و یا برنتابد. اورشلیم محلی است که خداوند بارها در آن با بشر سخن گفته و هر بار که این اتفاق رخ داده یک سنت دینی بزرگ پدید آمده است. سنن دینی بزرگی نظیر یهود، مسیحیت و اسلام. و همه این سنت‌های دینی در یک نکته با هم اشتراک دارند: تعلق شدید به اورشلیم.

دکتر نصر دلایل تعلق شدید مسلمانان به اورشلیم

اسامی برخی از مراکز و کتابفروشی‌های ارائه دهنده مجله در تهران و شهرستان‌ها

شهرستان‌ها:

- اراک: بلوار قدس، کتابفروشی سازمان تبلیغات اسلامی، تلفن: ۲۲۴۲۵۰۱
- اردبیل: چهارراه امام، کتابفروشی سعدی، تلفن: ۲۲۴۸۶۸۵
- ارومیه: خیابان امام، کتابفروشی انزلی، تلفن: ۲۲۲۸۲۳۸
- اسلامشهر: ایستگاه نوری، مقابل پاساژ بزرگه محل توزیع نشریات، تلفن: ۲۳۴۲۴۴۱
- اصفهان: خیابان بزرگمهر، کتابفروشی آرش، تلفن: ۲۲۸۳۹۷۰
- تبریز: خیابان طالقانی، روبروی مصلی، شماره ۱۵۰، تلفن: ۰۹۱۱۴۱۶۵۷۶۱
- چالوس: میدان آزادی، سازمان تبلیغات اسلامی، تلفن: ۲۲۱۷۷۰۵
- رشت: خیابان علم‌الهدی، کتابفروشی طاعتی، تلفن: ۲۲۴۱۱۶۹
- سنندج: خیابان امام، کتابسرای نوروزی، تلفن: ۲۲۲۶۹۶۲
- شیراز: تقاطع رودکی و فردوسی، مؤسسه پیغام امروز، تلفن: ۲۳۳۳۷۲۶
- کرمان: چهارراه ارک، فروشگاه نوین، تلفن: ۲۲۲۲۸۶۴
- کرمانشاه: میدان ارشاد اسلامی، سرپرستی روزنامه همشهری، تلفن: ۸۲۳۸۰۵۸
- کیش: کتابفروشی روحی، تلفن: ۴۴۲۰۰۱۴
- قائم‌شهر: میدان طالقانی، کتابفروشی بلال حبشی، تلفن: ۲۳۳۱۸۵۹
- قم: میدان شهداء خیابان حجتیه، شماره ۷۱، کتابفروشی طه، تلفن: ۷۴۰۵۹۶
- مشهد: چهارراه دکترا، کتابفروشی حضرت امام خمینی، تلفن: ۸۴۳۰۱۴۷

تهران:

- شهر کتاب ساعی: خیابان ولیعصر، جنب پارک ساعی، تلفن: ۸۷۱۸۲۰۰
- شهر کتاب نیاوران: نیاوران، روبروی پارک نیاوران، تلفن: ۲۲۹۱۳۵۸
- شهر کتاب آستانه: میدان شهرری، خیابان آستانه، تلفن: ۵۹۰۰۰۱۷
- شهر کتاب شکوفه: خیابان هفده شهریور، خیابان شهید کاظمی، تلفن: ۳۷۹۹۰۹۳
- شهر کتاب ابن سینا: شهرک قدس، خیابان خوردین، جنب فرهنگسرا، تلفن: ۸۰۸۹۵۹۴
- نشر داریوش: قلهک، جنب سینما فرهنگ، تلفن: ۲۰۰۰۴۰۰
- نشر چشمه: خیابان کریمخان زند، نبش میرزای شیرازی، تلفن: ۸۹۰۷۷۶۶
- نشر مرکز: خیابان فاطمی، خیابان باباطاهر، تلفن: ۸۹۷۰۴۶۲
- نشر آگاه: خیابان انقلاب، روبروی دبیرخانه دانشگاه، تلفن: ۶۴۶۷۳۳۳
- نشر توس: خیابان انقلاب، روبروی دانشگاه، تلفن: ۶۴۶۱۰۰۷
- نشر باغ: خیابان ولیعصر، بالاتر از پارک‌وی، روبروی پمپ بنزین، تلفن: ۲۷۱۸۵۵۵
- نشر ثالث: خیابان کریمخان زند، بعد از ایرانشهر، تلفن: ۸۳۲۵۳۷۷

علاقه‌مندان استفاده از سایت اینترنتی مجله اخبار ادیان می‌توانند به آدرس <http://j.iid.org.ir> مراجعه کنند.

موسسه گفت‌وگوی ادیان موسسه‌ای غیر انتفاعی است که در جهت نزدیکی و همسخنی ادیان تلاش می‌کند. از خوانندگان و علاقه‌مندان درخواست می‌شود با اشتراک این نشریه گامی در جهت تحقق رسالت تقریب میان ادیان بردارند. در صورت تمایل می‌توانید بهای اشتراک مجله را به ازای هر شماره درخواستی ۵۰۰۰ ریال (در داخل کشور) به حساب جاری ۹۸۰۶۱۸۵۱ بانک تجارت شعبه آفریقا کد ۳۰ به نام موسسه گفت‌وگوی ادیان واریز کنید و فیش آن را همراه با فرم اشتراک و نشانی دقیق خود برای ما بفرستید تا مجله برای شما ارسال شود. هزینه ارسال نشریه به عهده اخبار ادیان است.

نام و نام خانوادگی:

سن:

تحصیلات:

شغل:

مدت اشتراک:

تلفن:

شهرستان:

استان:

آدرس دقیق پستی:

کد پستی:

اخبار
ادیان